

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 104/08-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. apríla 2008 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. G. R., T., zastúpenej advokátkou JUDr. D. B., T., vo veci porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupmi Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 761/2002 a uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 17 Co 315/07 z 18. decembra 2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. G. R. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. marca 2008 doručená sťažnosť Ing. G. R. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupmi Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 761/2002 a uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 17 Co 315/07 z 18. decembra 2007.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla:

«Rozsudkom Okresného súdu Trenčín č. k. 14 C/404/01-78 zo dňa 08. 07. 2002 bolo rozvedené manželstvo uzatvorené medzi sťažovateľkou - Ing. G. R. (za manželstva K.) a Ing. L. K. Rozsudok nadobudol právoplatnosť v časti týkajúcej sa rozvodu dňa 12. 09. 2002.

Podaním zo dňa 18. 12. 2002 podal bývalý manžel sťažovateľky návrh na Okresný súd Trenčín, vedený pod sp. zn. 11 C/761/2002, na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“). Podaním zo dňa 09. 02. 2007, teda po uplynutí viac ako 4 rokov a takmer 2 mesiacov, počas ktorých sa vo veci neuskutočnilo ani jedno pojednávanie, vzal bývalý manžel svoj návrh na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva späť.

Podaním zo dňa 21. 08. 2007 sťažovateľka žiadala o urýchlené vytýčenie pojednávania a oznámila súdu, že sa dozvedela o späťvzati návrhu na vyporiadanie bývalým manželom od jeho právneho zástupcu a namietala, pre prípad ak náhodou skutočne k tomuto späťvzatiu z jeho strany došlo, s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu ČR zo dňa 25. 03. 1999 sp. zn. 233/99, že súd nemôže rozhodnúť o zastavení konania na základe tohoto späťvzatia, resp. že aj jej súhlas so späťvzatím je potrebný k tomu aby súd mohol konanie zastaviť.

Ďalším podaním zo dňa 21. 08. 2007 sťažovateľka zároveň podala sťažnosť predsedovi Okresného súdu Trenčín na prietahy v konaní, ktorý na sťažnosť odpovedal listom zo dňa 27. 08. 2007. V liste uviedol, že predmetný spis sa nachádza na Najvyššom súde Slovenskej republiky a ako náhle bude späť, konajúci sudca bude upozornený na povinnosť konať bez zbytočných prietahov.

Okresný súd Trenčín však s poukazom na § 96 ods. 3 OSP, ktoré hovorí, že nesúhlas odporcu so späťvzatím nie je účinný, ak dôjde k späťvzatiu návrhu skôr, než sa začalo pojednávanie, svojim uznesením č. k. 11 C/761/2002-107 zo dňa 28. 09. 2007 rozhodol o zastavení konania.

Nakoľko sťažovateľka nesúhlasila s právnym názorom prvostupňového súdu, podala proti vyššie uvedenému uzneseniu odvolanie na Krajský súd v Trenčíne, ktorý však uznesenie súdu prvého stupňa svojim uznesením č. k. 17 Co/315/2007-116 zo dňa

18. 12. 2007 potvrdil, pretože sa stotožnil s názorom súdu 1. stupňa a konštatoval, že uznesenie Najvyššieho súdu ČR, na ktoré sťažovateľka poukazovala, jednak nie je záväzná pre súdy Slovenskej republiky a môže byť nanajvýš inšpiratívne, avšak nemôže sa za jeho pomoci dospieť k výkladu a postupu *contra legem*.

Sťažovateľka je vzhľadom na vyššie opísaný skutkový stav presvedčená, že konaním Okresného súdu Trenčín ako aj Krajského súdu v Trenčíne bolo porušené jej základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústavy“), ako aj základné právo vlastniť majetok a právo na jeho ochranu podľa čl. 20. ods. 1 Ústavy a v spojitosti s tým právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“).»

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru, v konaní vedenom na Krajskom súde v Trenčíne pod sp. zn. 17 Co/315/2007 bolo p o r u š e n é uznesením Krajského súdu v Trenčíne č. k. 17 Co/315/2007-116 zo dňa 18. 12. 2007. Súd priznáva sťažovateľovi podľa čl. 127 ods. 3 Ústavy SR za jeho porušenie finančné zadosťučinenie vo výške 100.000,- Sk ktoré mu je povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu Krajský súd v Trenčíne.

Základné právo sťažovateľa vlastniť majetok a práva na jeho ochranu podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy, v konaní vedenom na Krajskom súde v Trenčíne pod sp. zn. 17 Co/315/2007 bolo p o r u š e n é uznesením Krajského súdu v Trenčíne č. k. 17 Co/315/2007-116 zo dňa 18. 12. 2007. Súd priznáva sťažovateľovi podľa čl. 127 ods. 3 Ústavy SR za jeho porušenie finančné zadosťučinenie vo výške 100.000,- Sk ktoré mu je povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu Krajský súd v Trenčíne.

Základné právo sťažovateľa na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov, zaručené ustanovením článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, resp. právo na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, v konaní vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 11 C/761/2002 bolo p o r u š e n é

postupom Okresného súdu Trenčín. Súd priznáva sťažovateľovi podľa čl. 127 ods. 3 Ústavy SR za jeho porušenie finančné zadostučinenie vo výške 100. 000,- Sk, ktoré mu je povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu Okresný súd Trenčín.

Uznesenie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 17 Co/315/2007-116 zo dňa 18. 12. 2007 sa zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Priznáva sa sťažovateľovi náhrada trov právneho zastúpenia v sume 15.570,- Sk, ktorú mu je povinný vyplatiť:

a) Okresný súd Trenčín vo výške 7.785,- Sk a

b) Krajský súd v Trenčíne vo výške 7.785,- Sk

na účet spoločnosti Advokátska kancelária JUDr. D. B., s. r. o., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné sťažnosti alebo

sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Zo sťažnosti vyplýva, že okresný súd uznesením sp. zn. 11 C 761/2002 z 28. septembra 2007 zastavil konanie v právnej veci sťažovateľky týkajúcej sa vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov, v ktorom vystupuje ako odporkyňa. Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka odvolanie, pretože okresný súd si nevyžiadal súhlas od odporkyne so späťvzatím návrhu podľa § 96 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktoré krajský súd potvrdil uznesením sp. zn. 17 Co 315/07 z 18. decembra 2007. Týmto uznesením podľa nej krajský súd porušil jej označené základné práva zaručené v čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľka súčasne namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 761/2002.

1. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľky zisťoval, či ochranu jej právam, porušenie ktorých namietala (t. j. základnému právu vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právu na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), neposkytujú všeobecné súdy na základe opravných prostriedkov im dostupných, ktoré možno považovať za účinné právne prostriedky nápravy namietaného porušenia označených práv.

Podľa ustálenej súdnej praxe proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie v prípadoch uvedených v § 237 OSP. Ide o prípady závažných väd konania, keď je dovolanie prípustné, aj keď nie sú splnené podmienky uvedené v § 239 OSP. Okrem iného ide aj o prípad, ak bola postupom súdu účastníkovi odňatá možnosť konať pred súdom [§ 237 písm. f) OSP], čo je prípad sťažovateľky.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa podľa stabilnej súdnej praxe [pozri napríklad rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 27. septembra

2001 sp. zn. 5 Cdo 102/01] rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. K odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj samotným rozhodnutím (II. ÚS 102/04).

Dovolací súd má vždy povinnosť prihliadnuť na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 OSP a popri skúmaní podmienok prípustnosti podľa § 238 OSP sa vždy zaoberá aj prípadnou prípustnosťou dovolania z dôvodu závažných procesných väd konania vymenovaných v § 237 OSP.

Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľky ústavný súd zistil, že sťažovateľka v danej veci aj využila dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok podľa § 236 a nasl. OSP a proti rozhodnutiu krajského súdu podala 13. februára 2008 dovolanie, v dôsledku ktorého bol spis 5. marca 2008 predložený na rozhodnutie najvyššiemu súdu.

Aj doterajšia súdna prax najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho potvrdzuje, že dovolanie je v prípadoch zmätočnosti konania, ktorá spočíva v odňatí možnosti konať pred súdom v dôsledku zastavenia konania [§ 237 písm. f) OSP], efektívnym prostriedkom ochrany práv účastníkov občianskeho súdneho konania (z publikovanej judikatúry je to R 50/97, z nepublikovanej judikatúry je to rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 43/98 z 25. marca 1999).

Nevyužitie tejto zákonnej možnosti účinnej ochrany základných práv sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno nahradzovať sťažnosťou ústavnému súdu, ktorý môže založiť svoju právomoc na konanie až vtedy, ak fyzická osoba (alebo právnická osoba) nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv.

Podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol domôcť ochrany v konaní

pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a Občianskym súdnym poriadkom ustanovenými procesnými úkonmi (podobne napr. I. ÚS 85/97, I. ÚS 89/97).

Dovolanie z dôvodu uvedeného v § 237 písm. f) OSP (postupom súdu bola účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom) ústavný súd považuje za účinný právny prostriedok nápravy porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (II. ÚS 31/00, IV. ÚS 413/04) a opierajúc sa aj o stabilizovanú judikatúru najvyššieho súdu a tiež ďalšieho sťažovateľkou označeného základného práva, ktorého porušenie namieta.

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka dovolanie proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podala, pričom súčasne sa obrátila so sťažnosťou aj na ústavný súd, v ktorej tvrdí také porušenie jej procesných oprávnení, ktoré naplňajú prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) OSP. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých účastníkovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy.

Vychádzajúc z týchto právnych záverov a skutkového stavu opísaného sťažovateľkou ústavný súd uzavrel, že v jej veci nie je vo vzťahu k označeným základným právam podľa ústavy a právu podľa dohovoru daná v súčasnosti jeho právomoc [čl. 127 ods. 1 ústavy v spojení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde a v spojení s § 237 ods. 1 písm. f) OSP]. Preto sťažnosť pre nedostatok právomoci odmietol už po jej predbežnom prerokovaní.

2. Čo sa týka namietaného porušovania základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 761/2002, ústavný súd túto časť sťažnosti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie uvedeného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným

súdom, v ktorom už okresný súd právoplatne rozhodol pred podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. II. ÚS 184/06).

Vzhľadom na viazanosť návrhom na začatie konania (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde) ústavný súd pri predbežnom prerokovaní posudzoval označené porušenie práv sťažovateľky vo vzťahu k tomu porušovateľovi, ktorého označila v sťažnosti, teda vo vzťahu k okresnému súdu. Zo sťažnosti vyplýva, že okresný súd 28. septembra 2007 uznesením zastavil konanie v predmetnej veci. O odvolaní sťažovateľky krajský súd rozhodol uznesením sp. zn. 17 Co 315/2007 z 18. decembra 2007 tak, že citované uznesenie okresného súdu potvrdil, čím bolo napadnuté konanie právoplatne skončené.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach, ktorými sťažovatelia namietajú zbytočné prieťahy v konaní, vychádza zo svojej judikatúry, podľa ktorej poskytuje ochranu základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď k porušeniu namietaného práva došlo alebo porušenie v tomto čase ešte trvalo (napr. II. ÚS 32/00, I. ÚS 29/02, II. ÚS 55/02, IV. ÚS 102/05, II. ÚS 387/06).

Na základe uvedeného ústavný súd v súlade so svojou judikatúrou (podobne IV. ÚS 219/03, II. ÚS 197/04) sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. apríla 2008